

RAAD VAN DISCIPLINE
in het ressort Amsterdam

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie
t.a.v. mr. D.J. Hesemans
DGWIAV/ DW
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Mr. drs. A.P. Schoonbrood-
Wessels,
voorzitter
Mr. M.A.H. Verburgh,
Stafjurist
Postbus 84500
1080 BN Amsterdam
T: 020-5411098
F: 020-5413145

a.schoonbrood-
wessels@rechtspraak.nl
m.verburgh@rechtspraak.nl
www.raadvandiscipline.nl

Amsterdam 14 november 2011
Uw Ref. 5702345/11/6

Inzake consultatie 2^e nota van wijziging wetsvoorstel 32382 Wet positie en
toezicht advocatuur

Excellentie,

Namens de vijf raden van discipline danken wij u voor toezending van het voorontwerp van bovengenoemde nota van wijziging (hierna: het voorontwerp) met toelichting (hierna: de toelichting). De raden maken graag gebruik van de geboden mogelijkheid om op het voor hen relevante gedeelte van het ontwerp te reageren.

Zij concentreren zich hieronder op de belangrijkste voorgestelde wijziging: de afschaffing van het vooronderzoek door de deken. In de bijlage zijn enige opmerkingen over andere aspecten van het voorontwerp opgenomen.

De raden hebben kennis genomen van de reactie van het Hof van Discipline op het voorontwerp. Raden en hof steunen en onderschrijven elkaars standpunten in deze. Gezien de complexiteit en de omvang die het gehele wetsvoorstel 32382 inmiddels heeft aangenomen, is het denkbaar dat in een later stadium nog nieuwe vragen of opmerkingen opkomen.

Op de agenda van het eerstkomende landelijke overleg van de raden van discipline, dat in januari 2012 zal plaatsvinden, staat besluitvorming over de vraag welke onderdelen van de advocatentuchtrechtspraak de raden anders geregeld zouden willen zien. Wij zullen de uitkomst van die besluitvorming gaarne aan u voorleggen met het verzoek deze mee te nemen in de bij de Tweede Kamer in te dienen tekst.

Afschaffing dekenonderzoek (artikelen 46c en 46 d Advocatenwet)

Het voor de raden (en deken) meest ingrijpende voorstel in het voorontwerp is de nieuwe wijze van indiening van klachten. Klachten worden niet meer ingediend bij de deken maar rechtstreeks bij de raad van discipline. Dit betekent dat vooronderzoek en bemiddeling door de lokale deken worden afgeschaft. Een en ander wordt verplaatst naar de raad, die verplicht is een schriftelijke ronde in te lassen en die een vooronderzoek kan (doen) uitvoeren.

De raden zijn verrast door dit voorstel, dat niet eerder is aangekondigd of bepleit. Zij raden invoering af om de volgende redenen. De huidige dekenprocedure wordt van grote waarde geacht voor alle bij de tuchtrechtspraak betrokkenen: het publiek (de klagende burger), de advocatuur en de tuchtrechter. Het voorgestelde systeem daarentegen is onnodig juridiserend, bemoeilijkt het werk van de tuchtrechter, is aanzienlijk inefficiënter en aanzienlijk duurder dan het huidige, bemoeilijkt de toezichtstaak van de deken en is onduidelijk en veelal contraproductief voor de burger. Dat wordt hieronder toegelicht.

1. De rol van de deken is van grote waarde.

Dat de rol van de deken in de klachtenprocedure goed werkt, werd ook onderkend in het door het Ministerie van Veiligheid en Justitie opgestelde ambtelijk concept uit januari 2010 van de Kaderwet tuchtprocesrecht. Daarin werd het vooronderzoek door de deken juist, in afwijking van de regeling bij andere beroepsgroepen, gehandhaafd "omdat de huidige rol van de deken (..) naar tevredenheid werkt" (artikel 8.1.2 en toelichting p. 62).

De heer Docters van Leeuwen zei er in zijn rapport "Het bestaande is geen alternatief" over: "De bemiddelende rol van de deken werkt veel beter en disciplinerender dan ik had verwacht. Op die bemiddelende rol moeten we zuinig zijn" (p.36) en: "De rol van de lokale deken bij het toezicht op de advocatuur is heel belangrijk en moet worden behouden" (p.38).

Overigens houdt de rol van de deken niet een soort voorprocedure in: de dekenfase eindigt, anders dan wel wordt gedacht, niet met een beslissing. Het gaat slechts om informeren, bemiddelen, onderzoeken en (als de klager dat wenst: altijd) doorgeleiden naar de raad van discipline.

Uit het jaarverslag van hof en raden van discipline 2010 blijkt dat er in dat jaar bij de lokale deken 3269 klachten en informatie- en bemiddelingsverzoeken werden ingediend en dat de deken 1251 klachten ter kennis brachten van de raden van discipline. Gemiddeld wordt dus circa 60% van de zaken (klachten en verzoeken) door de deken afgedaan. Landelijke cijfers over het percentage klachten dat door bemiddeling van de deken wordt opgelost, zijn ons niet bekend. Op basis van de ons wel bekende cijfers van het arrondissement Amsterdam, dat wat betreft aantallen advocaten en aantallen klachten verreweg het belangrijkste arrondissement is,

denken wij dat circa 50% van de klachten door bemiddeling van de deken wordt opgelost.¹ Kennelijk tot tevredenheid van partijen, anders zouden zij wel doorgaan naar de raad van discipline. Bij de raad komt de resterende circa 50% terecht, die dan al goed is onderzocht (doorgaans klacht, verweer, repliek, dupliek, vaak ook nog een informatief en/of bemiddelend gesprek). De raad van discipline ontvangt van de deken een uitvoerig dossier, hetgeen een goede en efficiënte verdere behandeling zeer ten goede komt. De raden zijn in het algemeen zeer tevreden over de kwaliteit van het vooronderzoek door de deken. Aan verdere professionalisering en uniformering van de werkwijze in de (straks) tien dekenaten wordt door de landelijke en lokale ordes bovendien gewerkt.

De raden zijn veel minder geëquipeerd dan de deken om partijen tot elkaar te brengen. Dit kunnen we toelichten aan de hand van de praktijk van deurwaarderskamers en de Kamers van Toezicht voor het notariaat. Deze tuchtrechtelijke colleges doen zelf het onderzoek naar de klacht bij gebreke van een externe functionaris, vergelijkbaar met de deken. Bij deze colleges wordt zelden geschikt. Een tuchtcollege zal, als partijen niet schikken, moeten beslissen, wat voor partijen als een belemmering kan worden gevoeld om vrijuit over een schikking te spreken.

2. De genoemde redenen voor verandering lijken op misverstanden te berusten.

Ons is niet bekend dat er sinds 2010 minder reden is voor tevredenheid met de dekenprocedure; de toelichting op het voorontwerp maakt daarvan ook geen melding. De in de toelichting wel genoemde redenen voor afschaffing berusten naar het oordeel van de raden op misverstanden.

In de toelichting wordt als belangrijk motief voor de wijziging het duidelijker scheiden van toezichtstaken en tuchtrecht genoemd. De gedachte is daarbij kennelijk dat het vooronderzoek door de deken tuchtrecht is en derhalve niet bij de deken, maar bij de tuchtrechter thuis hoort. Deze benadering spreekt de raden niet aan. Nog daargelaten dat de deken in het kader van het vooronderzoek geen enkele beslissingsbevoegdheid heeft en het rubriceren van het dekenonderzoek als tuchtrecht reeds daarom weinig zinnig is, leert de praktijk dat het vooronderzoek door de deken elementen van toezicht in zich draagt, doordat de deken het onderzoek naar het – door de klager niet altijd zelf bloot gelegde – springende punt kan sturen en dat in de praktijk ook regelmatig doet, bijvoorbeeld door eigener beweging van verweerder bepaalde informatie of stukken te vragen. Ook komt het voor dat de deken naar aanleiding van het onderzoek van de klacht aanleiding ziet zelf een dekenbezwaar tegen de aangeklaagde advocaat in te dienen. Tot slot is de betrokkenheid van de deken bij het onderzoek naar de

¹ Deze schatting baseren wij op het jaarverslag van de Orde van Advocaten in het arrondissement Amsterdam over het ordejaar 2010-2011, p. 4 en p. 21:

Ingediende klachten bij de deken A'dam in het ordejaar 2008-2009 (lopend van 1 september 2008 tot 1 september 2009: 376; in het ordejaar 2009-2010: 398; in het ordejaar 2010-2011: 474.

Doorgezonden klachten naar de raad van discipline in het kalenderjaar 2009: 178; in het kalenderjaar 2010: 266; in het ordejaar 2009-2010: 221; in het ordejaar 2010-2011: 199.

klacht een belangrijke bron van – in het kader van zijn toezichthoudende taak – nuttige informatie voor de deken. Het eerste argument dat de toelichting noemt, lijkt aldus gebaseerd op een leerstellig onderscheid dat geen praktisch nut heeft, doch veeleer in de weg staat aan het goed functioneren van toezicht en tuchtrecht.

De toelichting stelt voorts: “Vervolgens kan de deken de klacht ter kennis brengen van de tuchtrechter”. Hiermee wordt gesuggereerd dat de deken een discretionaire bevoegdheid heeft om klachten al dan niet naar de raad door te sturen. De deken moet echter elke klacht naar de raad doorsturen als de klager dat wenst en doet dat in de praktijk ook. De deken kan mensen niet van de tuchtrechter af houden.

Zeker zijn er enkele klagers die de deken wantrouwen omdat hij advocaat is. Dat probleem wordt echter in de toelichting niet genoemd. Het wordt bovendien ondervangen doordat de klacht desgewenst nog in twee instanties (raad en Hof van Discipline) aan een onafhankelijk, artikel 6 EVRM-proof, college kan worden voorgelegd.

De raad toetst overigens zonodig ook of het dekenonderzoek wel goed heeft plaatsgevonden. Verder kunnen klagers een klacht indienen tegen de deken bij de raad van discipline of bij de Nationale Ombudsman.

Wij schaffen de bezwaarprocedure of het moderne “bellen met de burger” in het bestuursrecht toch ook niet af, omdat deze bij het bestuursorgaan zelf speelt? Deze en andere informele, minder juridiserende mogelijkheden om tot een werkelijke oplossing van het probleem te komen zonder dat zij de toegang tot de onafhankelijke rechter afsluiten worden door de overheid in het algemeen juist toegejuicht en bevorderd. Mediation is daarvan een voorbeeld. In dit licht verbaast het dat de rol van de deken in een klachtenprocedure niet op meer sympathie kan rekenen: het is een rol die bij circa 50% van de klachten tot een snelle en – naar we moeten aannemen – voor de betrokken klager bevredigende oplossing leidt.

3. Veel klachten, informatie- en bemiddelingsverzoeken zouden bij afschaffing van de dekenprocedure onnodig gejuridiseerd worden.

In uw voorstel zou ook het laagdrempelige dekenspreekuur verdwijnen. Al met al is afschaffing van het dekenonderzoek niet in het belang van de klager en staat uw voornemen daartoe haaks op uw algemene streven naar het stimuleren van het voorkomen van (escaleren van) juridische problemen. De deken is mediator en de-juridiseerder bij uitstek.

4. De tuchtrechtspraak wordt inefficiënter en veel duurder

Afschaffing van de dekenprocedure staat ook haaks op uw streven naar het stimuleren van kostenefficiënte probleemoplossende routes. Als de zeeffunctie van de deken vervalst, zullen de raden van discipline veel meer klachtzaken te verwerken krijgen (zie onder 1). Naar schatting zal de instroom dan verdubbelen. Nog afgezien van de toename in instroom, zullen alle binnenkomende zaken veel bewerklijker zijn, omdat deze niet door de deken zullen zijn

onderzocht. Naar schatting zal een gemiddelde zaak ongeveer twee maal zo bewerkelijk worden. De raad zal vooronderzoeken en veel meer zittingen moeten houden. Dit alles betekent een grote werklast- en kostenstijging voor de raden en het Hof van Discipline. De tuchtrechtspraak wordt naar schatting al met al dus wel zo'n vier maal duurder dan thans.²

Via een omslachtige omweg zou de bestaande situatie feitelijk min of meer gehandhaafd kunnen blijven als de raden steevast de deken als vooronderzoeker benoemen (artikel 46l e.v.), maar dit kan niet de bedoeling van het voorontwerp zijn en zou overigens bij de huidige opzet van het voorontwerp ook uiterst inefficiënt zijn omdat het voorgestelde artikel 46k de leiding over de stukkenwisseling imperatief aan de voorzitter van de raad opdraagt. Voor de klager zou dit de zaak er ook niet transparanter op maken. Ook als de – thans door de plaatselijke ordes bekostigde – dekenmedewerkers naar de raden zouden overstappen, wordt het geheel per saldo nog steeds veel duurder. In alle gevallen betekenen de vooronderzoeken en de extra zittingen beduidend meer werk voor zowel (plaatsvervangende) leden en griffiers, die bekostigd worden door de Nederlandse Orde van Advocaten, als voor de (plaatsvervangend) voorzitters van de raden. Deze laatsten zijn rechter en worden bekostigd door de Staat. Zonder voldoende extra middelen om hun wettelijke taken naar behoren uit te voeren kunnen de raden in elk geval niet akkoord gaan met het voorstel.

5. De bezetting van de raden kan een probleem worden.

Het is niet waarschijnlijk dat de raden de bij invoering van het voorstel benodigde 100 à 300% extra advocaten en rechters zullen kunnen werven.

De huidige (plaatsvervangend) advocaat-leden, rechter-voorzitters en griffiers doen het raadswerk als nevenfunctie en kunnen niet verder belast worden.

6. Het toezicht wordt door het voorontwerp niet verbeterd, integendeel

De toelichting spreekt de wens uit dat het toezicht pro-actiever wordt. Daaraan wordt gewerkt door de landelijke en plaatselijke ordes. Het afschaffen van het dekenonderzoek kan daaraan echter op geen enkele wijze bijdragen, integendeel. Afschaffing van de voorprocedure bij de deken zou de toezichtstaak van de lokale deken, die volgens het voorstel juist versterkt moet worden, moeilijker maken. De deken zou dan namelijk niet meer of minder “gevoed” worden met klachten van particuliere klagers, rechters en Openbaar Ministerie. Klachten zijn gratis informatie voor een toezichthouder.

De deken zou ook niet meer de spilfiguur zijn in het toezicht op de advocatuur. Dat zou afbreuk doen aan zijn gezag ten opzichte van (onder anderen) advocaten en aan zijn smerende en sturende functie.

² Dit is nog afgezien van andere kostenverhogende aspecten uit het voorontwerp, zoals de verruiming van het belangcriterium, waarop in de bijlage onder 2 wordt ingegaan.

7. De burger raakt het spoor bijster en dat was nu juist niet de bedoeling.

Moet de burger met zijn klacht, die vaak eerst nog slechts een informatie- of bemiddelingsverzoek is, naar de deken of naar de raad? Het voorstel is op dit punt ook in strijd met de in het voorontwerp beoogde (en toe te juichen) loketfunctie van de deken (artikel 35 Advocatenwet).

Conclusie:

De raden, daarin gesteund door de Nederlandse Orde van Advocaten, raden u met klem aan het huidige systeem, waarin klachten ingediend worden bij de deken, in essentie te handhaven wegens de zeer nuttige functie die het voor zowel publiek/klagers, advocatuur als tuchtrechter heeft. De thans geldende artikelen 46d tot en met 46f kunnen gehandhaafd blijven met de verbeteringen die daarin zijn aangebracht krachtens het bij de Tweede Kamer aanhangige oorspronkelijke wetsontwerp 32382. Overwogen kan worden om in de tekst nog duidelijker tot uitdrukking te brengen dat de deken kan bemiddelen en dat hij de klacht altijd moet doorsturen als een van partijen dat wenst.

Hoogachtend,
namens de raden van discipline,

A.P. Schoonbrood-Wessels

Voorzitter van de Raad van Discipline in het arrondissement Amsterdam

Bijlage

Overige opmerkingen

Bij de bespreking van de navolgende bepalingen van het voorontwerp wordt ervan uitgegaan dat de voorfase bij de deken blijft bestaan.

1. Algemeen

In het voorontwerp wordt “deken” gebruikt zowel in de zin van landelijk deken als in de zin van lokale deken. Dit is soms verwarrend.

2. aanwijzing andere raad van discipline door Hof van Discipline (artikel 46a, 3^e lid, Advocatenwet)

Moet de klager nu zelf de klacht rechtstreeks bij het Hof van Discipline indienen (als de deken dit niet meer doet)? Dat is veel gevraagd van klager. Ook hier is de deken als het enige loket voor de burger handiger.

Gaarne bepalen dat ook de raad van discipline waar verweerder lid of griffier van is van de aanwijzing wordt verwittigd.

3. kring van klachtgerechtigden (46c, 1^e lid) :

Eerste volzin

Gaarne “enig redelijk belang” vervangen door: rechtstreeks belang.

Dit is meer in overeenstemming met aard en doel van het tuchtrecht (vgl. de memorie van antwoord bij wetsvoorstel 16094 tot wijziging van de Advocatenwet) en met constante jurisprudentie (vgl. bijv. Hof van Discipline 22-5-1989, nr 1127 of Raad van Discipline Den Haag 22-1-1990, Adv.bl. 4-1-1991). De deken (en straks het College van Toezicht) kan klagen in het algemeen belang; anderen moeten een rechtstreeks eigen belang hebben.

Het vervangen van dit laatste criterium door het voorgestelde criterium zal de toeloop naar de raden van discipline naar verwachting enorm doen toenemen, waardoor de kosten verder zullen stijgen, terwijl geen noemenswaardig positief effect op de kwaliteit van de beroepsuitoefening moet worden verwacht.

Wat dit laatste betreft: de klachtprocedure zou onder meer open worden gesteld voor de “boze krantenlezer”, maar dat dient geen enkel doel. De boze krantenlezer zal allicht enig redelijk belang bij een klacht hebben, maar dat betekent nog niet dat het belang van een goede

beroepsuitoefening met zijn klacht gediend is. Een groot deel van de klachten bij de raden van discipline is nu al afkomstig van beroeps- of veelklagers, dat wil zeggen mensen die bij verschillende klachtinstanties in het land tientallen tot soms zelfs honderden klachten indienen, welke klachten meestal kennelijk ongegrond of kennelijk niet-ontvankelijk worden verklaard. Zinnvolle klachten (ook al worden ze misschien niet altijd gegrond verklaard) zijn een waardevol middel voor de bevordering van de kwaliteit van de advocatuur en kunnen, in de tweede plaats, leiden tot genoegdoening van de benadeelde klager. Deze doelen worden niet gediend door het openstellen van de tuchtprocedure voor klagers, anders dan de deken, die geen rechtstreeks belang hebben. Dat bevordert slechts de klaagcultuur.

Tweede volzin

De taak van de deken om de klager desgewenst behulpzaam te zijn bij het opstellen van de klacht wordt doorgeschoven naar de griffier. Dat is ongewenst, nog los van hetgeen in de brief over de voorfase bij de deken is opgemerkt. De griffier zal hier noodgedwongen veel terughoudender mee moeten omgaan dan de deken nu, om te vermijden dat de schijn van partijdigheid van het tuchtcollege waaraan hij is verbonden kan ontstaan. Bovendien is de huidige praktijk dat het helpen van de klager geïntegreerd wordt in het vooronderzoek van de deken, welk vooronderzoek in de praktijk veelal geïntegreerd plaatsvindt met het begeleiden van de stukkenwisseling door de deken. Het is inefficiënt en voor de klagende burger ondoorzichtig als deze drie aspecten van de huidige taak van de deken bij drie verschillende loketten zouden worden neergelegd (te weten de griffier, de deken en – volgens het voorgestelde art. 46k – de voorzitter van de raad).

Zie ook de brief voor overige opmerkingen met betrekking tot het eerste lid.

4. dwingende en facultatieve niet-ontvankelijkheidsgronden (46g):

Artikel 46g

In het eerste lid, onder a, na “kennisgenomen” gaarne invoegen: *of redelijkerwijs kennis heeft kunnen nemen.*

Na het tweede lid, gaarne invoegen een 3^e lid, zoals dat in artikel 4.3 van de Kaderwet tuchtprocesrecht, ambtelijk concept januari 2010, wel was opgenomen:

3. Ten aanzien van een na afloop van de in het eerste of tweede lid bedoelde termijn ingediend klaagschrift kan niet-ontvankelijkverklaring op grond daarvan achterwege blijven indien redelijkerwijs niet kan worden geoordeeld dat de klager in verzuim is geweest.

Het vierde lid is overbodig naast artikel 50 en kan vervallen.

Graag in dit artikel ook de niet-ontvankelijkheid wegens *ne bis in idem* regelen. Vgl. artikel 51 Wet BIG.

Artikel 46h

Eerste lid. Waarom staat tegen de beslissing van de raad tot niet-ontvankelijkverklaring wegens termijnoverschrijding geen hoger beroep maar slechts verzet open? Verzet past toch beter bij de voorzittersbeslissing tot kennelijk niet-ontvankelijkverklaring ex art 46j, waarvoor dit inderdaad in het vierde lid ook bepaald is?

Tegen de overige drie in artikel 46g geregelde beslissingen tot niet-ontvankelijkverklaring staat kennelijk wel hoger beroep open. Waarom? Dit verschil is niet toegelicht.

Zevende lid. Deze formulering is niet geheel juist, aangezien thans tegen de beslissing waarbij het verzet gegrond verklaard wordt, wel hoger beroep openstaat. Dit moet zo blijven. Gaarne daarom hier de formulering van het huidige vierde lid gebruiken en – om verwarring te voorkomen – het nieuwe zevende lid boven het nieuwe zesde lid plaatsen.

5. verzettermijn naar 6 weken (46h en 46j).

Geen bezwaar. Vreemd is wel, dat de appeltermijn, anders dan in de Kaderwet tuchtprocesrecht, 30 dagen blijft. Logischer zou zijn deze ook tot 6 weken te verlengen.

6. Wijziging procedure voorzittersbeslissing (46j):

De raden verzoeken u in artikel 46j, eerste lid, te schrappen: “, mits de klager, de betrokken advocaat, de deken en het college van toezicht in de gelegenheid zijn gesteld hun standpunt hierover kenbaar te maken, “.

Toelichting:

De voorzitter kan tot aan de zitting besluiten tot kennelijke onbevoegdheid, kennelijke niet-ontvankelijkheid, kennelijke ongegrondheid of onvoldoende gewicht. Partijen moeten volgens het voorontwerp dan wel eerst in de gelegenheid gesteld zijn hun standpunt hierover kenbaar te maken. Er moet dus toch een zitting komen, zij het van een enkelvoudige kamer. Dan gaat de efficiencywinst die de voorzittersbeslissing nu meebrengt, wel grotendeels verloren.

Mocht overigens bedoeld zijn, dat slechts schriftelijk behoeft te worden gehoord (hoewel de toelichting niet in die richting lijkt te wijzen), dan is het bezwaar minder groot. Ook dan echter is het voorstel geen verbetering ten opzichte van de huidige praktijk. Nadat immers bij de deken al een uitvoerige schriftelijke (en soms mondelinge) standpuntwisseling heeft plaatsgevonden, vaak tot en met dupliek, zouden in de toekomst door de voorzitter maar liefst vier partijen in de gelegenheid moeten worden gesteld hun zegje te doen: klager, verweerder, de lokale (?) deken en het College van Toezicht. Dat betekent een flinke vertraging en extra werklast.

Let wel: het gaat hier om evident kansloze zaken; alleen die komen in aanmerking voor een voorzittersbeslissing. Het gaat vaak om zaken die eigenlijk niet bij de tuchtrechter thuis horen, bijvoorbeeld om klagers die zich er na een pijnlijke echtscheiding niet bij neer kunnen leggen dat ze van de rechter geen gelijk hebben gekregen, die dan vele advocaten (en andere bijstandverleners) verslijten waartegen zij evenzovele klachten indienen, evenals tegen de advocaat van hun ex-echtgenote. Het zijn vaak dezelfde klagers die dan ook weer klachten indienen tegen de deken die het dekenonderzoek verrichtte, die wrakingsverzoeken indienen tegen leden van de raad en dan vervolgens ook weer tegen de wrakingskamer. Vermoedelijk door de laagdrempeligheid van de procedure (geen griffierecht en geen verplichte rechtsbijstand) komen bij de raden – in verhouding tot de gewone rechtspraak – relatief veel van dergelijke evident kansloze zaken binnen. Ongeveer een kwart van de zaken wordt bij voorzittersbeslissing kennelijk ongegrond verklaard. Het systeem wordt daardoor nu al vrij zwaar belast met zaken waarmee het – ook publieke – belang van de kwaliteit van de advocatuur maar ook dat van de klager niet gediend is. Ook in een kennelijk ongegronde zaak moet het dossier immers wel bestudeerd worden en moet een gemotiveerde voorzittersbeslissing geschreven worden. In circa de helft van de gevallen stelt de klager daartegen vervolgens verzet in, waarna de zaak alsnog op een zitting door de raad in volledige bezetting plus een griffier wordt behandeld (hetgeen overigens zelden tot alsnog gegrondverklaring leidt). Als daar straks nog een extra belasting bijkomt door invoering van een hoorplicht, dan kan dit met de bestaande capaciteit binnen de raden niet opgevangen worden. Er zou dan flink wat geld bij moeten.

7. verplicht verweerschrift (46k)

Graag van het eerste lid (ook) een kan-bepaling maken.

Verplichte schriftelijke (dubbele) ronde is overbodig na dekenprocedure.

Nu de doorbreking van de geheimhoudingsplicht voor het vooronderzoek wettelijk geregeld wordt (46m, derde lid), moet dit ook voor de gewone procedure bij de tuchtrechter gebeuren.

8. vooronderzoek, cautie, etc. (46l e.v.) .

46m, 5^e lid (*nemo tenetur*, cautie).

Gaarne de 2^e en 3^e volzin schrappen. Tuchtrect is geen strafrecht. Anders dan bij de in de toelichting aangehaalde artikelen 29 Sv en 5:10a (“bestraffende sanctie”) Awb gaat het in het advocatentuchtrect niet om *criminal charges* in de zin van artikel 6 EVRM (Boekman/Bannier, p. 180, en de daar genoemde uitspraken van het Hof van Discipline). Het *nemo-tenetur*beginsel en de cautie horen dus niet thuis in het tuchtrect (idem Bannier, Zoals een behoorlijk advocaat betaamt, 3^e druk, p. 143 e.v.; Boekman/Bannier, vierde druk, p. 189-190, en bijv. HvD 14-2-2005, 4074, Adv.blad 2006, p. 253 e.v.). Essentieel in het tuchtrect is de verantwoordingsplicht van de advocaat, die thans is neergelegd in Gedragsregel 37. Die zou wellicht dienen te worden gecodificeerd.

Als van de advocaat niet meer zou mogen worden geëist medewerking te verlenen aan het tuchtrechtelijk onderzoek, wordt het tuchtrecht geheel uitgehold. Of het tuchtrecht zou georganiseerd moeten worden zoals het strafrecht, met een eigen Openbaar Ministerie met dwangmiddelen zoals recht op inbeslagneming, wellicht zelfs vrijheidsberoving. Dat zal niet de bedoeling zijn.

9. Zitten met 3 of 5 personen (47.1)

Graag mogelijk maken dat de raad ook met 3 personen, een (plaatsvervangend) voorzitter-rechter en twee leden-advocaten, zitting kan houden. Dit is ook een wens van de Nederlandse Orde van Advocaten. Vgl. artikel 28 Wet tuchtrechtspraak accountants.

10. Voortzetting ingetrokken klacht (47a)

In het eerste lid is bepaald dat intrekking slechts mogelijk is tot aan de sluiting van de zaak ter zitting. Het moet echter net als nu mogelijk zijn tot aan de uitspraak. Soms willen partijen na de zitting de mogelijkheid van een schikking (nader) onderzoeken. De voorgestelde bepaling zal dat ernstig bemoeilijken en dat achten wij niet gewenst.

Derde lid. Gaarne het verplicht geven van gelegenheid tot het (schriftelijk?) innemen van een standpunt door verweerder, deken en College van Toezicht schrappen of, subsidiair, vervangen door een kan-bepaling. Het invoeren van een verplichte zienswijzeprocedure betekent onnodige rompslomp en bureaucratie. De raad is op grond van het dekendossier en zeker als de intrekking van de klacht plaatsvindt na de zitting doorgaans voldoende geïnformeerd om te kunnen beslissen of voortzetting in het algemeen belang gerechtvaardigd is.

De beslissing tot voortzetting is een tussenbeslissing waartegen geen hoger beroep openstaat, althans eerst tezamen met de eindbeslissing. Om misverstand te voorkomen, dit gaarne expliciet in de wet bepalen.

11. Afzien van zitting (49.1)

Te overwegen valt om in de Advocatenwet bepalingen op te nemen zoals artikel 7:3 Awb (afzien hoorplicht) voor de raden en artikel 8:57 Awb (geen zitting na instemming partijen) voor het Hof van Discipline .

12. Overlegging antecedentenlijsten deken aan tuchtrechter (46d)

Met het herschrijven van artikel 46d is vermoedelijk abusievelijk ook de inhoud van het vijfde lid gesneuveld. Deze bepaling dient echter weer in de wet te worden opgenomen aangezien zij de raad van discipline het benodigde inzicht in de tuchtrechtelijke antecedenten van een verwerende advocaat verschaft. De in deze bepaling geregelde verklaring geeft bijvoorbeeld ook

inzicht in bij de raad ingediende klachten die niet tot een beslissing van de raad hebben geleid en is daarmee ruimer dan de nieuwe artikelen 8 en 8a Advocatenwet.

13. geheimhoudingsplicht wettelijk geregeld (11a)

De (niet alleen formele) wetgever kan de geheimhoudingsplicht doorbreken: “bij of krachtens de wet”. Dat lijkt meer beperkingen mogelijk te maken dan onder het huidige (jurisprudentie)recht. Een AMvB ex art 11a Advocatenwet lijkt al genoeg.

Het lijkt de raden niet juist dat een voor het publieke belang van een goede rechtsbedeling essentiële figuur als de geheimhoudingsplicht doorbroken kan worden bij AMvB, dat wil zeggen in feite door de regering.

Enkele doorbrekingen van de geheimhoudingsplicht zijn al in het voorontwerp geregeld: 45b 3^e lid, 46m, 3^e lid; 60d, 1^e lid Advocatenwet. Over de afgeleide geheimhoudingsplicht van al die mensen, ook niet-advocaten, die volgens het voorontwerp in dossiers mogen kijken, staat wel iets in de toelichting, maar niets in de wettekst. Als de geheimhoudingsplicht wettelijk geregeld wordt, verdient het aanbeveling ook de afgeleide geheimhoudingsplicht goed te regelen.

Zie voorts de onder 7 gemaakte opmerking.

14. schorsing en ontslag leden College van Toezicht en dekens (36c en 45c)

Een regeling van de procedure, bijvoorbeeld met betrekking tot hoor en wederhoor en openbaarheid, ontbreekt.

Tegen beslissingen van het Hof van Discipline op grond van deze artikelen kan door een belanghebbende overeenkomstig artikel 8:1 van de Algemene wet bestuursrecht beroep worden ingesteld bij de rechtbank, waarna hoger beroep mogelijk is bij de ABRS. Is het de bedoeling dat, overeenkomstig artikel 7:1 Awb, voorafgaande aan de gang naar de rechtbank bezwaar gemaakt moet worden bij het Hof van Discipline tegen diens beslissing? Daarmee zouden we op vier instanties komen. Hoe dat ook zij, het is een a-typische en omslachtige rechtsgang. Volgens de toelichting is de regeling ontleend aan de regeling in de Wvra voor schorsing en ontslag van rechters. De Hoge Raad oordeelt daarover echter in enige en laatste instantie.

De keuze voor (rechtbank en) ABRS is ook om andere redenen niet direct begrijpelijk; van ambtenarenrecht heeft de CRvB en van tuchtrecht het CBb meer verstand.